A. D. 1890.

CURRENDA III.

L. 23.
prezyd.

X. IGNACY ŁOBOS

Z BOŻEJ I ŚW. STOLICY APOSTOLSKIEJ ŁASKI

BISKUP TARNOWSKI,

HRABIA RZYMSKI, PRAŁAT DOMOWY OJCA ŚW., ASYSTENT TRONU PAPIEZKIEGO,

OBYWATEL HONOROWY MIAST BIECZA, LEŻAJSKA I DROHOBYCZA.

i t. d. i t. d.

Wielebnemu Duchowieństwu i wszystkim wiernym swojej Dyecezyi Pozdrowienie i Błogosławieństwo Pasterskie!

Z biegiem roku kościelnego szybko przenosimy się duchem od żłóbka Betleemskiego do stóp krzyża na Golgocie, na którym przybity sromotnie i okrutnie, wisi Najsłodszy Zbawiciel nasz, Pan Nieba i Ziemi. Ledwo co się zakończyły Święta, przypominające nam lata młodociane Naszego Zbawiciela, a oto już niezadługo, mamy w żalu i boleści obchodzić doroczną pamiątkę Jego śmierci krzyżowej, a potem radować się chwalebnym tryumfem JEgo nad piekłem i śmiercią. Dzisiaj znajdujemy się już w przededniu tego świętego czasu, który z woli Najdroższej Naszej Matki Kościoła świętego jest przeznaczonym na przygotowanie do godnego obchodu tego tryumfu, czyli świąt Wielkanocnych. Ta też okoliczność skłania Nas, byśmy, jak po inne lata, tak i obecnie, choćby tylko kilku ojcowskiemi słowy, odezwali się do Was Najmilsi w Chrystusie Bracia i Synowie.

Czwarte przykazanie kościelne nakazuje wiernym, by przynajmniej raz w rok i to właśnie w czasie wielkanocnym przystąpili do Stołu Pańskiego. Ponieważ zaś tym Chlebem Żywota nie może się zasilać jak tylko ten, co sam jest żywym na duszy czyli będący w stanie łaski poświęcającej; ponieważ nadto można się słusznie zapytać

słowy Ducha św.: „Któryż jest człowiek, coby nie grzeszył[1]); stąd wypływa jako dalszy obowiązek nasz, konieczność odprawienia w tym czasie szczerej i dokładnej spowiedzi. A któryż inny czas jest ku temu odpowiedniejszy? Twardsze aniżeli te opoki, które na widok męki Zbawiciela drżały w swych posadach i pękały; zimniejsze aniżeli te groby, które się przy śmierci Jezusowej rozwarły, byłoby to serce, które rozważając Mękę Pańską, nie odczułoby w sobie żalu za grzechy i wielkiego ku nim obrzydzenia. A kiedy zważymy, że do tego rzewnego nastroju ducha przyłącza się także uspokojenie cielesnych pożądliwości, które w nas post święty sprawuje; przeto słusznie o tym świętym czasie postu Wielkanocnego powiedzieć możemy: „Oto teraz czas przyjemny, oto teraz dzień zbawienia“[2]).

Post według nauki Kościoła św. jest dwojaki:

Post ścisły, i tak zwana ***Abstynencya*** t. j. wstrzymanie się od potraw mięsnych.

Post ścisły zależy na tem, że się wstrzymujemy zupełnie od ***mięsa,*** od ***nabiału i jaj,*** i że tylko ***raz na dzień i to w południe,*** posilamy się do sytości, na wieczór zaś dozwolony jest tylko lekki posiłek.

Taki ścisły Post nakazanym jest:

1) ***We wszystkie dnie Wielkiego Postu,*** począwszy od Środy Popielcowej aż do Soboty Wielkiej włącznie, z wyjątkiem Niedziel tegoż Wielkiego Postu.

2) ***W Suchedniowe Środy, Piątki i Soboty,*** które w roku 1890 przypadają

na Wiosnę:	26, 28 Lutego i 1 Marca
w Lecie:	28, 30 i 31 Maja,
w Jesieni:	17, 19 i 20 Września,
w Zimie:	17, 19 i 20 Grudnia.

3) ***W Adwentowe Środy i Piątki.***

4) ***W Wigilie: Zielonych Świątek, — Św. Apostołów Piotra i Pawła, — Wniebowzięcia N. M. Panny, — Wszystkich Świętych i Bożego Narodzenia.***

Uwolnieni od ścisłego Postu są *a)* wszyscy, którzy jeszcze nie ukończyli 21 roku życia swego, i ci którzy już przekroczyli życia swego rok 60-ty; *b)* wszyscy chorzy i słabowici t. j. którym Post ścisły szkodzi na zdrowiu, oraz rekonwalescenci; *c)* ***niewiasty*** w stanie brzemiennym, i te które własnymi piersiami karmią niemowlęta; *d)* ***ubodzy,*** którzy nie mają takiego obiadu, przy którym do sytości nakarmićby się mogli; *e)* wszyscy ***ciężko fizycznie lub umysłowo*** pracujący.

Post nie ścisły czyli tak zwana Abstynencya zależy na tem, że wolno ***kilka razy na dzień*** jeść do sytości, z wykluczeniem ***mięsnych potraw.***

Taka ***Abstynencya*** nakazana jest:

---

[1]) 2. paral. 6. 36, et Eccl. 7, 21. [2]) 2. Cor. 6, 2.

1) We wszystkie ***Niedziele Wielkiego Postu.***

2) We wszystkie ***Piątki i Soboty całego roku*** (per annum) (wyjąwszy Piątki i Soboty w Wielkim Poście, Piątki i Soboty Suchedniowe, Piątki Adwentowe, i gdyby w Piątek lub Sobotę przypadła jedna z wyżej przytoczonych wigilij).

3) ***W trzy dni Krzyżowe,*** poprzedzające Uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego.

Ponieważ zachowanie ścisłego Postu, tak jak go Kościół Św. pojmuje i nakazuje, dla wielu z pomiędzy Wiernych Dyecezyi Naszej, jest bardzo trudnem a poniekąd nawet niemożliwem, przeto na mocy władzy nadanej Nam przez św. Stolicę Apostolską p. d. 17 Października 1886, udzielamy następującą dyspenzę na rok przyszły t. j. na czas aż do Popielca 1891.

Pozwalamy: 1) Używać ***nabiału i jaj*** we wszystkie dni Postu Wielkiego z wyjątkiem Wielkiego Piątku.

2) Używać ***mięsnych potraw*** we wszystkie Poniedziałki, Wtorki i Czwartki Wielkiego Postu z wyjątkiem Wielkiego Czwartku, z zastrzeżeniem, że to używanie mięsnych potraw dozwalamy ***raz tylko*** na dzień, i to na ***obiad,*** i aby przy tymże obiedzie ***równocześnie z mięsem nie pożywać ryb.*** Wolno jednak na wieczerzę jeść ryby, mimo że się na obiad pożywało mięso. W Niedzielę Wielkiego Postu można i więcéj razy na dzień pożywać mięso.

3) Używać na śniadanie kawy, herbaty, mleka lub innej polewki, byle zawsze posiłek ten na śniadanie był płynny i nie w wielkiej ilości.

Również udzielamy Dyspenzy od ***Abstynencyi*** we ***Wszystkie Niedziele*** Wielkiego Postu, ***w dni Krzyżowe,*** które w r. b. przypadają na 12, 13, 14 Maja — ***w Soboty Adwentowe*** i w Soboty per annum (wyjąwszy Soboty W. Postu, Suchedniowe i te, na które przypada jedna z wyżej przytoczonych wigilij).

Spowiednikom do słuchania spowiedzi przez Nas aprobowanym dajemy władzę udzielania powyższych dyspenz tylko in actu Sacramentalis Confessionis.

Z dyspenz powyższych korzystać mogą także ***osoby zakonne*** obojej płci, o ile przepisy reguły zakonnej, na korzystanie z tych dyspenz im pozwalają.

Ci, którzy z dyspenzy niniejszej korzystać będą, zmówią w te dnie, w których będą z dyspenzy korzystali psalm L. „Miserere mei Deus“ — albo Litanię do N. M. P., lub 5 Ojcze Nasz, tyleż Zdrowaś i trzy razy: Któryś cierpiał za nas rany. . . Kapłani korzystający z dyspensy dodadzą do psalmu „Miserere“ modlitwę: „Deus qui culpa offerendis“. . . i trzy razy: Qui passus es pro nobis. . .

Modlitwy te zastąpić można jałmużną, którą złożyć należy do rąk Proboszcza na cele takie, jak: na restauracyę Kościoła katedralnego w Tarnowie — na Bursę św. Kaźmierza w Tarnowie — dla Towarzystwa muzyki kościelnej p. w. św. Wojciecha

w Tarnowie — dla Towarzystwa Kapłanów św. Józefa, lub wreszcie na Świętopietrze. —

Nakoniec upoważniamy wszystkich księży Proboszczów i Administratorów, czyli rządców parafii, aby osobom, które dla słabości zdrowia lub innej przyczyny potrzebować będą jeszcze obszerniejszej ulgi, mogli dawać dyspenzy tak w konfesyonale, jak i po za nim. Innych zaś Kapłanów upoważniamy do tego tylko w konfesyonale.

Powyższe dyspenzy są tak obszerne, że starodawny rygor postów prawie ad minimum przez nie jest doprowadzony. To też mamy w Bogu nadzieję, że z posłuszeństwa ku Kościołowi świętemu, przynajmniej tak lekki post zachowacie.

NOTA I. Promulgatio praesentis litterae Pastoralis relinquitur prudentiae et discretioni Venerabilis Cleri Curati, i. e. publicetur in ecclesiis ex s. suggestu in civitatibus et locis, quibus dantur fideles, huiusmodi gratia indigentes.

NOTA II. Confessio Paschalis in Parochiis ultra 3000 animarum potest incipi a Dominica II. Quadragesimae; in Parochiis minorem numerum animarum habentibus, a Dominica III. Quadragesimae. Volumus autem, ut terminetur Confessio Paschalis die Festo Ascensionis D. N. I. Chr. inclusive. Omnes Confessarios a Nobis ad excipiendas fidelium SS. Confessiones approbatos, exornamus ad totum tempus Confessionis Paschalis facultate absolvendi a casibus Sedi Nostrae reservatis.

N. 19.
praesid.

Potwierdzenie odbioru Świętopietrza zebranego w Dyecezyi i przesłanego za r. 1889.

Przed świętami Bożego Narodzenia posłaliśmy według zwyczaju na kolendę Ojcu Śmu zebrane w dyecezyi Świętopietrze w kwocie 1500 złr. a. w. z pismem uniżonem, które zawierało życzenia w imieniu WW. Duchowieństwa i Wiernych złożone, i tak opiewało:

Beatissime Pater!

Intrat Nativitatis Domini festivitas, qua superbia inflati ad humilitatem, infidelitatis tenebris capti ad aperiendas mentes pro lumine gratiae divinae charitatisque exhortantur, parvulorum dignitas praedicatur, virgines coronantur, moesti consolatione, laborantes et pauperes constantia replentur. Instat festivitas, qua Angelorum chorus stupendo mundo pacem annuntiaverat, et „Gloria in excelsis DEo" primum insonuerat in terra,

ut abhinc, iste hymnus Angelicus mandante S. Telesphoro Decessore Vestro, etiam in Sacra resonet liturgia.

Humillime subsignatus Episcopus Tarnoviensis revolvens angustias et terrores, quibus Sanctitas Vestra ab impiis divinae charitatis et pacis hostibus circumdatur et opprimitur, cum Clero suo ac populo dioecesano mente festinat ad thronum Sanctitatis Vestrae cum votis humillimis, ut Rex pacificus, cuius vices geritis, crescentibus calamitatibus, cor Vestrum Beatissime Pater dulcedine fiduciae pacisque gratia repleat.

Si quae pro consolatione huius paterni cordis adducere liceat, rogo Sanctitatem Vestram clementissime excipere, meum Clerum fidelesque dioecesanos cum Vestra Sanctitate condolere, pro pace Sanctae Matris Ecclesiae ardentes fundere preces, ac pro necessitatibus Sanctae Sedis Apostolicae iuxta facultates suas obolum S. Petri devotissime offerre, cuius argumentum sit quota 3 millium francorum seu libellarum, quos ad pedes Sanctitatis Vestrae occasione Natalitii Domini cum profundissima humilitate depono ac pro me, Clero populoque dioecesano Apostolicam exoro Benedictionem.

In genua provolutus persisto Sttis Vestrae.

Tarnoviae in Galicia Austriaca 13. Decembr. 1889.

Na to otrzymaliśmy odpowiedź od Pod-Sekretarza Stanu w Imieniu JEgo Świątobliwości, która brzmi:

Illme et Rmme Domine

Benigne et humaniter excepit Ssmus Dominus Leo XIII. litteras a Te datas die 13 Decembris et adiectam pecuniae vim trium millium libellarum quam ego hodie Eidem tradidi. Cum testimonium obsequii tuis expressum litteris, tum oblatum munus gratissimum habuit Sanctitas Sua tanquam pignus indubium Filialis studii tui, nec non Cleri et populi cui praesides, simulque amanter impertivit utrisque Apostolicam Benedictionem.

Haec ego Tibi renuncians ex voluntate Ssmi Domini, gaudeo sensus profiteri plenissimae existimationis, qua sum Amplitudinis Tuae **Mocenni.**

Romae die 17. Januarii 1890

Podając do wiadomości WW. Duchowieństwa te wyrazy najłaskawszego uznania Ojca Św. z udzielonem Błogosławieństwem wzywamy uprzejmie, aby z ambon ogłosiło je Wiernym, iżby poznali, jak wysoko ceni JEgo Świątobliwość dowody przywiązania Kleru i wiernego ludu. Odnoszą się one do Zbawiciela Pana, którego jest Namiestnikiem Papież Rzymski. Oby Pan Bóg rozmnożył to Błogosławieństwo Najwyższe w duszach wszystkich ofiarodawców! oby spoczęło na wspólnych naszych trudach pasterskich, a oraz na rodzinach, i na powodzeniu owieczek nam powierzonych!

N. 3746.

XX. Katecheci szkół ludowych mają być zapraszani na Konferencye szkolne.

Do wiadomości XX. Katechetów podajemy następujący ustęp z urzędowego „Sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za rok. 1889.“

C. k. Rada szkolna krajowa przykłada wielką wagę do tego, żeby duszpasterze i w ogóle duchowni byli w szkołach ludowych nie tylko nauczycielami religii, ale ażeby ***wywierali skuteczny wpływ wychowawczy na młodzież,*** i ażeby dla tego mogli brać udział we wszystkich sprawach wewnętrznych szkoły, stojących w związku z jej religijno-wychowawczem zadaniem. W tym duchu wydała c. k. Rada szkolna krajowa rozporządzenie z d. 21. listopada 1888 do l. 18.168. — „***Doszło bowiem do wiadomości c. k. Rady szkolnej krajowej, że w szkołach pewnego okręgu katecheci nie bywali wzywani na miesięczne konferencye gron nauczycielskich. Uznając postępowanie takie za niezgodne z postanowieniami*** §. 7. państwowej ustawy z dnia 20. czerwca 1872 (Dz. u. p. Nr. 86), z którego brzmienia wynika, że ogólne postanowienia Regulaminu szkolnego mają zastósowanie do osòb, udzielających nauki religii, wezwała Rada szkolna krajowa okólnikiem wszystkie Rady szkolne okręgowe, ażeby poleciły kierownikom szkół podwładnych, by o ***dniu i porze, w której się mają odbywać zwyczajne (miesięczne) i nadzwyczajne konferencye gron nauczycielskich,*** nauczycieli religii zawsze zawiadamiali.

POLECAMY:

Kazimierz Chodziński artysta rzeźbiarz w Krakowie pragnie zastąpić obce, drogie a często nieodpowiedne wyroby rzeźbiarskie sprowadzane do kościołów naszych z zagranicy. Ponieważ ma on rekomendacye znawców jak konserwatora Łepkowskiego, profesora Łuszczkiewicza i hr. Przeździeckiego, a nadto listy pochwalne niektórych Kapłanów, więc pracownię jego W. Duchowieństwu polecamy.

Ks. Dr. Wincenty Smoczyński, proboszcz w Tenczynku, napisał sporą książkę pod tytułem: ***Wspomnienia o Polskiej pielgrzymce do Rzymu w r. 1888 na Jubileusz J. Ś. Leona XIII. Papieża“*** — nietylko w niej samą pielgrzymkę

opisał, jak się zebrała, jak się udała, ale też na tle tejże pielgrzymki przytacza wiele ciekawych rzeczy z przeszłości naszego narodu i jego stosunków społeczno-religijnych. Sposób opowiadania łatwy, przyjemny, potoczysty. Wydanie, jak przystoi książce pamiątkowej, ozdobne, druk czytelny. Cena jednego egzemplarza 3 złr. 50 ct.

Pragnący nabyć to dzieło winni się udać do Autora w Tenczynku.

Stefan Starzewski, handel galanteryjny w Tarnowie. Wyroby kościelne z nowego srebra lub w ogniu złocone: *Od dnia 1go Stycznia 1890 ceny znacznie zniżone.*

N. 29.

WYKAZ

sprawionych rzeczy do Kościoła w Krużlowej, od roku 1871 do 1879 i dokonanych restauracyj Kościoła, dzwonnicy i plebanii drogą konkurencyi a częścią kosztem Proboszcza, Zakrystyi zaś wyłącznie ofiarą po Kościele zbieraną jest zamieszczony i uwidoczniony szczegółowo w Kurendzie XXI. z roku 1880 N. 4064 L. 1930.

Od roku 1880 do połowy roku 1889 ofiarą po Kościele zbieraną a częścią kosztem Proboszcza przybyło do Kościoła sprawionych rzeczy jak następuje:

Kosztem Proboszcza sprawiony został ornat żałobny za 50 złr., do którego przyczynił się 10 złr. ś. p. wójt Izydor Jaworecki. — Drugi ornat fioletowy cały jedwabny wyłącznie kosztem Proboszcza. — Kosztem Antoniny Grodzickiej, sprawiony został ornat biały za 70 złr. i kapa biała za 100 złr. — Z ofiary po Kościele przez Proboszcza zbieranej sprawiono kapę czarną, do której dołożył Pan Stanisław Reklewski 10 złr. i P. Antonina Grodzicka 5 złr. wartość tej kapy 58 złr. — Druga kapa czerwona, na którą ofiarował 10 złr. Augustyn Wroński, za 75 złr. — Trzecia kapa za 60 złr. fioletowa jedwabna, do której dołożyła 5 złr. Anna Gawlik z Starejwsi. — Również ofiarą po Kościele zbieraną sprawił Proboszcz Umbraculum za 24 złr. — Pas do dzwonka włóczkową robotą za 10 złr. 80 ct. — Ceratę na wielki Ołtarz za 4 złr. 50 ct. — Dwie komże dla księży, dwie komeżki dla ministrantów i cztery alb za 36 złr. — Baldachim za 61 złr. 85 ct. — Trybularz z chińskiego srebra za 27 złr. — Sukienki dla dwóch i pelerynki dla czterech ministrantów z czerwonego sukna za 16 złr. — Lamp 40 za 2 złr. — Ławkę w Presbiteryum za 30 złr. — Pani Kolatorka Eustachowa Reklewska, sprawiła dwa lichtarze z chińskiego srebra za 18 złr.—Pan Leopold Grodzicki ofiarował Obraz duży olejny z wyobrażeniem Simeona ofiarującego Pana Jezusa za 80 złr.

Prócz przedmiotów powyżej wyrażonych z ofiary po Kościele zbieranej wydał Proboszcz na potrzeby i ozdobę Kościoła według lat jako to:

W roku 1881. Na deski i podłogę w Presbiterium, przerobienie gradusów przed wielkim Ołtarzem, przerobienie balas, drzwi do zakrystyi, dwie płyty kamienne jednę u podnóża, drugą przy wchodzie do zakrystyi, drzwi jedne i drugie przy zakrystyi zaopatrzone zamkami i klamkami mosiężnemi francuskiemi za 170 złr. 41 ct.

W roku 1882. Na forszty do kaplicy, wymurowanie bramy do kaplicy i osadzenie w niej drzwi gotyckich z okuciem francuskiem, sprawienie drugich drzwi do tej samej kaplicy otwieranych na zewnątrz przy wyjściu na cmentarz, opatrzonych okuciem francuskiem, wydano 80 złr. 40 ct.

W roku 1883 sprawiono krzesło dla Celebransa i katafalk za 40 złr.

W roku 1884 wydano 13 złr. na drobne rzeczy do Kościoła.

W roku 1885 wydano 23 złr. 70 ct.

W roku 1886 wydano 68 złr. 75 ct. (na wyzłocenie monstrancyi i inne).

W roku 1887 wydano 64 złr. 34 ct.

W roku 1888. Obraz różańcowy za 40 złr., sprawiła włościanka Wojtarowiczowa. — Sprawiono nową kropielnicę, figurę P. J. do bocznego ołtarza i figurę M. B. do drugiego bocznego ołtarza, obraz św. Anny, Bractwo Różańca św. złożyło 42 złr. za które sprawiono 6 lichtarzy do bocznego Ołtarza. — Kosztem własnym Proboszcz wymurował kaplicę na cmentarzu przy Kościele.

W roku 1889 wydano na upiększenie Kościoła 77 złr. 41 ct.

W r. 1882 drogą konkurencyi wyrestaurowano stodołę za 283 złr. 70 ct. — W r. 1883 wyrest. budynki gospodarcze za 249 złr. 45 ct. — W r. 1885 kosztem własnym wybudował proboszcz wozownię wraz z dwoma kumorami na skład sprzętów gospodarskich i na drzewo za 220 złr. — W r. 1888 naprawiono plebanię kosztem 962 złr. 51 ct.

Piis ad aram precibus commendatur:

anima p. m. ***Petri Przyborowski,*** qui anno aet. 57, sacerd. 30, Sacramentis provisus, die 27 Januarii in Borzęcin obiit, — Societati precum pro felici morte adscriptus.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO

W Tarnowie, dnia 31. stycznia 1890.

IGNACY
Biskup.

Stanisław Walczyński
Kanclerz.

W drukarni Józefa Styrny w Tarnowie, 1890. Nakładem Kleru Dyecezalnego.